

DOSSIER

**Testimonis
de la història**

JOSEP MESTRE PUIG (1884-1979).

Cèlia Cañellas Julià

Josep Mestre Puig va néixer a Barcelona el 26 de gener de 1884 i, després d'estudiar el batxillerat a Tarragona, inicià la carrera de Medicina a la Facultat de Barcelona, on es llicencià el 1907.

Les seves primeres pràctiques com a metge intern les va fer a la Casa de la Maternitat de Barcelona i a

El Dr. Mestre, practicant una operació amb el Dr. Fàbrega a la clínica de Molins de Rei.

l'Hospital de Sant Josep i Sant Pere de Sant Pere de Ribes, fins que l'any 1909 va ser nomenat metge d'assistència pública de Molins de Rei. En aquesta vila desplegà des d'aleshores la seva activitat professional i hi arrelà, sobretot, a partir del seu casament amb Isabel Xumetra Vidal, que l'integrà en un cercle amb extenses connexions amb la sanitat, ja que també eren metges el seu sogre i els seus dos cunyats, el Dr. Xumetra i el Dr. Fàbrega. Va ser pare de tres fills, Àngels, Teresa i Josep, nascuts respectivament els anys 1912, 1914 i 1917.

Aquest horitzó de dedicació a la fa-

mília i d'atenció a Testimonis de la població dels molinencs, en el qual destaca el seu coratge i eficiència per fer front a les epidèmies de grip de 1918 i de verola de 1919, va complementar-se amb l'exercici de responsabilitats al si de les entitats mèdiques i amb la militància política en formacions que tenien com a objectiu l'assoliment d'una Catalunya republicana i autònoma.

Inscrit en acabar els estudis al Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, la seva visió dels problemes de la professió el va portar a ser, l'any 1920, un dels fundadors del Sindicat de Metges de Catalunya, entitat de la qual va assumir la Secretaria i la Direcció del *Butlletí* el mateix any de ser fundat i la Presidència de la Mutual Mèdica entre 1931 i 1934. Aquesta activitat associativa el va empenyer també a ocupar una vocalia a la Junta Col·legial des de 1921.

Destaca el seu coratge i eficiència per fer front a les epidèmies de grip de 1918 i de verola de 1919.

Metge generalista, va ser nomenat inspector municipal de Sanitat l'any 1918 i presidí la Junta Provincial de Metges Titulars Inspectors Municipals de Sanitat entre 1922 i 1928; en la nova perspectiva autonòmica obrerta amb la República, impulsà i fundà l'Associació Catalana de Metges Sanitaris i d'Assistència Pública el 1932.

Actiu en les entitats professionals, va ser membre de l'Acadèmia de Medicina, de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya, de l'Associació de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana i de la Societat Catalana de Pediatria. Aquesta activitat associativa es complementà amb una intensa labor publicista en revistes com *La medicina catalana*, que contribuï a fundar. Va ser corresponsal de *La Voz Médica* i redactor en cap de *La Revista Médico profesional*.

DOSSIER

JOSEP MESTRE PUIG (1884-1979).

Cèlia Cañellas Julià

Des de la seva consulta al carrer Barraquer de Molins de Rei, el doctor Mestre va tenir cura de Testimonis de diferents generacions de pacients que hi acudiren des de l'inici, bé en condició d'afiliats a les diferents mútues actives a Catalunya, o de mútues locals com La Unió i Amics del Treball. També assistí als socis de les diverses entitats locals, com el Foment i la Federació Obrera, que

de la vila, el qual ens ajuda a fer-nos veure la situació mèdica d'uns moments en què el tifus, la diftèria i la tuberculosi encara s'enduien força vides.

Josep Mestre desplegà aquesta activitat professional i associativa sota l'impuls d'una actitud de defensa de la identitat de Catalunya i de la necessitat de transformacions socials que havien de ser propiciades per la República, i així passà des d'una primerenca militància a la UFNR a la integració a la directiva del Partit Republicà Català el 1917.

En constituir-se Esquerra Republicana de Catalunya l'any 1931, s'hi va adherir i en va ser elegit membre del Comitè Executiu al Congrés que va tenir lloc el mes de febrer de 1932 i el maig de 1933 assumí el nomenament de cap dels Serveis de Sanitat de la Generalitat en organitzar-se el De-

partament de Sanitat Assistència Social del govern autònom. Candidat d'ERC, en la llista presentada en coalició amb la Unió Socialista i el Partit Democràtic Republicà Federal per Barcelona ciutat a les eleccions legislatives de novembre de 1933, hi va obtenir 125.217 vots, però no va ser elegit diputat, perquè en aquesta demarcació va obtenir més vots la llista presentada per la Lliga Catalana.

Amb afinitat amb el cercle professional i polític de Jaume Aiguader, formà part de la redacció de *Pamflet. Revista nacionalista i revolucionària*, dirigida per l'aleshores alcalde de Barcelona, de la qual es van publicar quatre números entre l'agost i l'octubre de 1934; se'n reprengué l'edició a partir del febrer de 1936.

B. Molins de Rei - Hospital Clínica 84

La Clínica del Sagrat Cor de Molins de Rei, on també va desenvolupar la seva professió

oferien serveis mutuels, i als treballadors de l'empresa Filla de Ferrer i Mora. La seva preocupació per la manca de previsió social per pal·liar els efectes de les malalties l'impulsà

La seva preocupació per la manca de previsió social per pal·liar els efectes de les malalties l'impulsà a propugnar la necessitat de Caixes de Previsió.

a propugnar la necessitat de Caixes de Previsió, tema que tractà en una conferència celebrada a la mateixa vila i que també va ser objecte d'una ponència que presentà a l'Assemblea de Metges Titulars, celebrada a Madrid l'any 1921.

L'any 1928, i per encàrrec municipal, realitzà un estudi sobre l'estat sanitari

Testimonis
de la història

JOSEP MESTRE PUIG (1884-1979).

Cèlia Cañellas Julià

Convençut de la necessitat d'involucionar-se com a metge a favor d'un canvi en les institucions públiques catalanes, l'any 1935 presentà a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya un important treball sobre

El maig de 1933 assumí el nomenament de cap dels Serveis de Sanitat de la Generalitat en organitzar-se el Departament de Sanitat Assistència Social del govern autònic.

la coordinació dels serveis hospitalaris que havia de servir de base de l'estructuració de la sanitat a la Catalunya autònoma. Aquestes expectatives van quedar, però, truncades per l'esclat de la guerra.

El trencament de la normalitat i l'excepcionalitat de la conjuntura política que situà Esquerra Republicana

Els canvis polítics esdevinguts en el país li havien manllevat el dret d'exercir la sanitat en la seva plaça pública.

cana en el paper de partit garant de la legalitat institucional catalana incentivà la dedicació del Dr. Mestre als quefers públics i fou nomenat subsecretari d'Assistència Social del Govern de la República el 1937 i director general de Sanitat de la República quan el Govern es desplaçà a València.

La fi de la guerra suposà per al Doctor Mestre la dura prova de l'exili en terres de França, on exercí en els hospitals de Saint Louis de Perpinyà i Saint Giroux, a l'Ariège. A partir de 1944 intentà el retorn a Catalunya tot i preveure la possibilitat que li fos negat l'exercici de la professió, per la qual cosa sol·licità que li fos incoat prèviament l'expedient de depuració al Col·legi de Metges. Els resultats negatius obligaren la seva esposa a creuar la frontera per reunir-se amb ell, poc abans de morir l'any

1948. No va ser fins a 1953 quan li va ser acceptada la nova sol·licitud per col·legiar-se, que fou efectiva el gener de 1954. En el document que va redactar per demanar-la es retratava amb una amable ironia com "*un Quijote profesional, exilado durante quince años, y sin Rocinante*".

De retorn a Molins de Rei va reprendre una nova etapa de vida familiar al costat de la seva filla Maria Teresa, que havia quedat vídua, i una nova etapa professional, ja que els canvis polítics esdevinguts en el país li havien manllevat el dret d'exercir la sanitat en la seva plaça pública i es va haver de mantenir en l'exercici privat de la professió fins a jubilar-se l'any 1964.

La seva presència a la vila deixà un grat record fins a la seva mort, esdevinguda el març de 1979.

Bibliografia i fonts.

Expedient personal de l'Arxiu del Col·legi de Metges.

Actes del COMB

ALBERTI, S. *El republicanisme català i la Restauració monàrquica (1875-1923)*. S. Albertí. 1973. ed.

CALBET CAMARASA, J. i CORBELLA, J. *Diccionari biogràfic de metges catalans*. Fundació Vives Casajoana. Barcelona. 1982.

GREGORICH, A. *El Sindicat de Metges de Catalunya (1920-1940) i el seu llegat*. Discurs de recepció a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona. 1988.

IVERN, D. *Esquerra Republicana de Catalunya (1931-1936)*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 1988.

POBLET, JM. *Història de l'Esquerra Republicana de Catalunya (1931-1936)*. Dopesa. 1976.

VVAA. *Petjades d'un molinenc*. En Josep Mestre Puig. Un programa de Ràdio Molins de Rei.